Το Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών

σας προσκαλεί

στην διάλεξη της

Κατερίνας Μιχαλοπούλου

Καθηγήτριας στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης
Του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Την Δευτέρα 15 Απριλίου 2024

18.00-19.30

Salle 3R-E05, Patio

Ο ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ. ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ.

Στο πλαίσιο του προσανατολισμού του προς μια πολιτισμική ψυχολογία ο J.Bruner (1991) βλέπει την αφήγηση ως «μια από τις πιο οικουμενικές και πιο αποτελεσματικές μορφές λόγου στο πλαίσιο της ανθρώπινης επικοινωνίας» και ένα κλειδί εισόδου στον πολιτισμό, αφού «μας είναι απαραίτητη, για να τοποθετήσουμε πολιτισμικά τις πράξεις μας». Σύμφωνα με τον Bruner, ακόμη και αν όλες μας οι εμπειρίες εκφραστούν με τη μορφή αφήγησης, δεν θα σήμαινε κατ' ανάγκη ότι η ικανότητα να αφηγούμαστε θα προέκυπτε αυθόρμητα, αντιθέτως η ικανότητα αυτή μαθαίνεται : η αφήγηση παίρνει μορφή, οικοδομείται μέσα από την αλληλεπίδραση με τους ενήλικες.

Ο K. Nelson (1998) επιβεβαιώνει τη συγκεκριμένη θεώρηση της αφήγησης που διαμορφώνεται μέσα από την αλληλεπίδραση με τους ενήλικες, δίνοντας με τον τρόπο αυτό νόημα στην εμπειρία. Υπογραμμίζει ακόμη ότι τα παιδιά μαθαίνουν να οικοδομούν την «αφηγηματική τους μνήμη, μια αυτό-αφήγηση» μέσα από την συμμετοχή τους στις συνομιλίες των ενηλίκων, κατά κανόνα των γονιών τους, σχετικά με παλαιότερες εμπειρίες και μέσα από την επαναδιατύπωση των ενηλίκων, οι οποίοι επαναλαμβάνουν συνολικά και με συνοχή τα αφηγηματικά αποσπάσματα των παιδιών. Έτσι, η αφήγηση εξελίσσεται στο πέρασμα του χρόνου και εμπλουτίζεται χάρη σε μια διεξοδικότερη εξήγηση των γεγονότων από το παιδί, χάρη σε μια μεγαλύτερη προσαρμογή του λόγου του στις διάφορες συνθήκες, στο πλαίσιο της αλληλεπίδρασης με τους ενήλικες του περιβάλλοντός του.

Τι συμβαίνει με τα κείμενα της παιδικής λογοτεχνίας, όταν ο/η παιδαγωγός τα διαβάζει στα παιδιά, κατά τη διάρκεια οργανωμένων δραστηριοτήτων; Σύμφωνα με πολλούς ερευνητές, η ποιότητα της αλληλεπίδρασης ανάμεσα στον/στην παιδαγωγό και το παιδί είναι καθοριστική για την εκμάθηση της ανάγνωσης και τη συνειδητοποίηση της αντιστοιχίας μεταξύ προφορικού και γραπτού λόγου. Ο τρόπος με τον οποίο οι ενήλικες διαβάζουν τις ιστορίες αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα για τη διαδικασία της ανάγνωσης.

Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης, ο γραπτός λόγος μετατρέπεται σε προφορικό, γίνεται αντιληπτός διαμέσου της επικοινωνιακής του διάστασης. Ο ενήλικας γίνεται ο ενδιάμεσος κρίκος ανάμεσα στο παιδί και το κείμενο και παίζει καθοριστικό ρόλο στην εξοικείωση του παιδιού με το γραπτό λόγο, στην κατανόηση της λειτουργίας του καθώς και στη συνειδητοποίηση της αντιστοιχίας μεταξύ προφορικού και γραπτού λόγου.

Αυτό που μεταβιβάζεται, λοιπόν, δεν είναι αυτό καθαυτό το κείμενο, αλλά οι μορφές, οι συμπεριφορές απέναντι στα κείμενα, οι τρόποι αντιμετώπισης τους που ποικίλουν, με αποτέλεσμα η μετάβαση των κειμένων να καθίσταται πολύπλευρη και πολυδιάστατη.

Βιβλιογραφική αναφορά

Μιχαλοπούλου Κ. (2009). *Ο προφορικός λόγος στην προσχολική εκπαίδευση. Θεωρητικές προσεγγίσεις και διδακτικές εφαρμογές*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.